

Sürgündeki Arkadaşım 3

– Ahmet Yüksel · 17 Nisan 2013

Akıl hastanesinde olduğu söylenen, sürgündeki arkadaşımı hastanede bulamayınca ve onun, hastaneye getirilmesinden bir ay sonra iyileşmiş biri olarak hastaneden çıktığını duyunca onun adına çok sevinmiştim. Artık onu aramaktan vaz geçtim ve çalıştığım iş yerime dönerek her zamanki gibi eski yerimdeki kendi görev yerimde çalışmaya başladım.

Artık kış azalmış bahar yaklaşmıştı, havalar yavaş, yavaş ısınmaya başlamıştı. Bulduğum yerde öldürülen iktidardaki parti yöneticisinin yerine eskisinden daha gaddar biri görevlendirilmişti. Bu yeni görevlendirilen kişi sanki ölenin öcünü alırcasına işini azıya almıştı. Çevrede ne kadar sol görüşlü yönetici ya da memur varsa siyasi durumunu kullanarak makamından ettiriyor birer birer hepsini sürgüne göndertirken onların yerlerine, tanıdığı sağ görüşlü namazını kılan oruçlarını tutan kişileri yönetici olarak getirttiyordu. Bunların yeterli olmadığı bulunamadığı makamlara da, yine ülkücü ya da akıncılar diye bilinenlerden getirtiliyordu.

İktidar partisinin temsilcisini öldürmek cinayetinden sorumlu ceza evinde yatan şahsın ise mahkemesi başlamış duruşması görülmeye başlanmıştı. Polis karakolunda ilgili kişiyi ben öldürdüm diye ifade veren tutuklu bu defa mahkemede suçunu inkâr etmiş karakolda polislere cinayetle ilgili olarak verdiği ifadeyi dayak zoruyla verdiğini söylediği şehirdeki halk arasında yayılmaya başlanmıştı. Halk ayaktaydı haksız yere birinin cinayetle ceza evinde olduğunu düşünüyorlar ceza evinde haksız yere yatan kişi hakkında üzülüyordu.

Şehirdeki memurlar arasında tayin edilmek korkusu çoğalmıştı. Şehirdeki resmi dairelerde görev yapanların pek çokları, solcu görüşten olsalar bile değişmişler sağ görüşlü olmaya en azından öyle görünmeye başlamışlardı. Namaz kılmayanlar oruç tutmayanlar huylarını değiştirmişler çalıştıkları yerlerini, elde ettikleri makamlarını sırf muhafaza edebilmek amacıyla bir anda onlar da, mevcut iktidar yanlısı olup çıkmışlardı. Oysa bunların çokları evlerinde yine gizli, gizli bildiklerini okuyorlardı. Sadece kendilerine namaz kılıyor dedirtebilmek için Cuma namazlarına gidiyorlar ve çalıştıkları daire amirinin görebileceği bir yerde saf tutarak göstermelik Cuma namazlarını kılıyorlardı.

Artık değişmeyen başlayan bir ülke vardı. Çeşitli yerlerde sokak gösterileri çoğalmaya başlamış ülke genelinde yapılan siyasi mitingler de birden bire artmıştı. Şehirlerde sık, sık yeşil boz elbiseli yeşil bayraklı sakallı kişilerin çoğunlukta olduğu mitingler düzenlenmeye başlanmıştı. Bunu yaparlarken kimileri din adına yapıyordu, kimileri siyaset adına yapıyordu. Kimileri de Arap ülkelerinin bağımsızlığı adına çeşitli amaçları öne sürerek taş oran ülke olarak yapıyorlardı.

Ülke değişiyordu ve ülkedeki yaşayan insanlar değişiyordu. Hala sol görüşlü olduğu bilinen kişilerin sürgünleri yapılmaya devam edilirken, yine bir gün arkadaşarımdan Hüseyin isimli birinin daha sürgün edildiğini duymuştum. Hüseyin kendi halinde sessiz biriydi. Kimsenin etlisine sütlüsüne karışmayan asla sağ sol olaylarına karışmayan kendi haline yaşayan bir memurdu. Nasıl olduysa bunun da solcu diye tayinini çıkarıldığında yapılan işlerin ne kadar ileri gittiğini tahmin edebiliyordum.

Aradan bir ay geçmedi' ki, bu arkadaşımın, yani Hüseyin'in beyin kanamasından öldüğü haberi

geldi. Daha yaşı otuzunda ya vardı ya yoktu genç yaşında ölümü beni çok şaşırtmıştı. Dediklerine göre kaldığı otel odasında bir sabah ölüsü bulunmuştu. Üzerinde otopsi bile yapılmadan, doktor ve savcıların beyin kanamasından öldü denmesi üzerine bu arkadaşımın cenazesi, öldüğü yere çağrılan ailesine hiç kimse duymadan sessizce teslim edilmişti.

Oysa benim bildiğim bu arkadaşım vücutça sağlam diri, iri yapılı biriydi. Daha önce kendisinin herhangi bir yerinden rahatsızlığını şikâyet ettiğini dersin ben hiç duymamıştım. Hala da onun beyin kanamasından otel odasında nasıl ölü bulunduğuna bir türlü aklım ermiyor.

Bu tayinler bu sürgünler arasında, nasıl olduysa ılımlı olduğu bilinen bir arkadaşımın yetkili bir makama vekâleten de olsa getirildiğini duymuştum. Bu arkadaşım ılımlı bir solcuydu. Kendi mahiyetine yetkilerini kullanarak dürüş çalışkan olduğunu bildiği kişileri el altından topluyor, kendince onların ve onların ailelerinin sürgünlerle zarar görmemesini önlemeye çalışıyordu.

Bir gün bu arkadaşımdan bir telefon aldım. Telefonda benim de gelip kendi yanında çalışmamı istiyordu. Bana telefonda gel bu konuyu bir görüşelim diyordu. Düşündüm taşındım nasıl olsa bu sürgün işleri bir gün bana da gelecek diyerekten korktuğumdan, otobüse atladığım gibi gittim ve onun yanına vardım bulunduğu makamına çıktım.

Yetkili makamda vekâleten de olsa oturan bu arkadaşım, benim elimden bir dilekçe aldı üzerine bir istek yazısı bağlayarak bana bunu Ankara'ya götürmemi ve tarif ettiği ilgili makamdaki bir kişiye vermeme istedi. Onun dediği gibi' de yaptım. Elimde dilekçem ve onun istek yazısı, ilgili makamlara çıkıp durumu onun dediği kişiye ne söylediye anlattım.

Karşımdakinden aldığım cevap ürkütücü idi. Yetkili kişi ağzındaki bir dolu kütü söz, beni oraya gönderen arkadaşım aleyhine söyleniyordu. Hem kütü, kötü sözler söylüyordu hem de bu adam bütün solcuları başına topluyor onlara sahip çıkıyor diyerek beni istek yapan arkadaşıma kızıyordu.

Şaşırmıştım.

Sonra benden çalıştığım iş yerinden bir muvafakat yazısı daha getirmemi istendi. Bindim otobüse iki gün içinde onu da alarak yanına vardığımda bana, benim özlük dosyamın içindeki evraklarımla birlikte ortalıktan kaybolduğu benim için artık istediğim bu yere tayin söz konusu olamayacağını bana tayin yapamayacaklarını söylediler. Olacak iş değildi, işim bir türlü olmuyor hep yokuşa sürülüyordu. Tayinim benim istediğim yere yapılmak istenmiyordu.

Bu arada bir de duydum ki, beni mahiyetinde çalışmam için istek yapan kişi, çoktan bulunduğu görevinden alınmıştı, başka bir yere sıradan bir memur olarak verilmişti.

Onun adına kendimden utanmıştım. Şöyle dururken onu da bilmeden görevinden işinden etmiştim.

Onunda gerçek yüzünün görünmesine sebep olmuşum.

Tayinden falan vaz geçerek, tekrar eski yerime geldiğimde tesadüfen solcuları tayin ettiren kişiyle yolda karşılaştım. Birkaç hoş beş ettikten sonra adam bana bazı menfaattarı doğrultusunda istediğim tayini istediğim yere yaptırabileceğimi söylüyordu.

Yüzsüz adam.

Olmaz dedim. Gitmem gerekiyorsa giderim, Türk bayrağının dalgalandığı her yer benim vatanımdır diyerek onun isteğine boyun eğmedim. Sonradan ne düşündü, ne taşındı hiç bilmem, aradan üç gün geçmemişti' ki benim uğraşıp da yaptıramadığım yere dosyan kayıp denen kişiler onun isteği üzerine

benim isteğim yönünde tayinimi çabucak yapmışlardı ve bu kişi tarafından bana müjdelenmişti. Kısa zamanda toparlanıp gittim ve yeni iş yerimde yeni görevime başladım. Bu yeni yerimi seviyordum. Akrabalarım yakınlarım hepsi oradaydı. Yalnızlık ve gurbetlik çekmiyordum. Her akşam bir evde toplanıyor günün olaylarını konuşuyor kendi aramızda gülüp oynayıp sohbetler ediyorduk. Bahar geçmiş yaz sonu gelmişti. Sokaklarda okullarda sağ sol çatışmaları hız kesmeden devam ediyordu. Ben derseni yeni geldiğim bu yerde daha henüz nasıl biri olduğum bilinmediği için bazı karanlık kişilerin beni uzaktan, uzaktan bazı günler takip ettiklerini görüyordum. Durumu bildiğim için evden işe, işten eve gidip geliyor yollarda bile kimseyle görüşmüyor hiçbir yerde bulunmuyordum. Kısacası çok sevdiğim ve severek gittiğim bu yerde korkuyordum. Bu olayların olduğu dönemlerde ne evlerimizde telefon vardı ne de ceplerimizde şimdi ki gibi telefonlarımız vardı. Konuşmalar santraller aracılığı ile yapılıyordu. Benim de çalıştığım iş yerinde böyle bir santral vardı. Santralde sırayla görevliler nöbet tutuyorlar ilgilileri konuşmak istedikleri kimselerle bu görevliler konuşturuyorlardı. Bu görevlilerden biri bir gün bana duyduklarını anlatmıştı. Meğer bu santral görevlisi bazı günlerde şüphe ettiği kişilerin konuşmalarını konuşanların haberleri olmadan dinliyormuş. Dediğine göre bir gün çalıştığım iş yerinden yetkili birine bir gün bir telefon gelir. Telefonun diğer ucundaki şahıs namı biridir. Telefonda karşısındakine yakınıyormuş karşısındakine diyormuş' ki, arkadaş ben artık boğazıma kadar kanda boğuldum. Bu işin içinden ben nasıl çıkacağım bilmiyorum öldürürken bir gün ben de öldürülmekten korkuyorum diyormuş. Konuşmaları dinleyen santral görevlisi bu konuşmaları duyduğunda, tüyleri ürpermiş ve hemen onları daha fazla dinlemeyerekten dinlemekten vaz geçmiş. Şimdi onun duyup da bana söyledikleri geliyor da aklıma, benim de tüylerim ürperiyor. Bereket ki onlar da şimdi yok oldular gittiler. Su testisiyken suyolunda kırıldılar. Bu olayların olmasından kısa bir süre sonra asker ülkede yönetime el koydu. Artık ne beni ne de benim gibileri sokaklarda takip edenler kaldı. Her taraf süt liman olmuştu. Ne olduğu belirsiz kişiler birden bire ortalıktan kaybolmuştu. Şimdi bunlar gelince aklıma o günlerin nasıl bir günler olduğunu nasıl korkunç şeyler olduğunu düşünmemekten kendimi alamıyorum. Suç sayılan fikirler, suç sayılan görüşler hapse atılmalar karakollarda yapılan işkenceler memurlar arasındaki ayrımlar işçiler arasındaki devlet yanlısı ya da devletin karşısında yerini almış olan birtakım sendikalar daha neler, neler hayatımızı zehir etmiyordu ki. Ben artık bunlara aldırış etmeden etliye sütlüye karışmadan yaşıyordum. Artık isteğim olmuştu. Yeni yerimde alışmış çalışmaya başlamıştım. Ve ben hayatımdan memnundum. Bir gün hiç beklemediğim anda iş yerime bir postacı geldi ve beni sordu, sonra çantasından bir mektup çıkardı ve onu elime uzattı. Gelen bu mektup benim çoktan unutmaya başladığım sürgündeki arkadaşımdan geliyordu. Aceleyle açtım ve mektubu okuduğumda içinde yazılanlara inanmamıştım.

17 Nisan 2013